

STUDIUM FILOZOFII TEORETYCZNEJ
NA KATOLICKIM UNIWERSYTECIE LUBELSKIM
W LATACH 1968-1972

Zapoczątkowana z okazji jubileuszu 50-lecia istnienia Uczelni oraz 25-lecia Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL systematyczna kronika działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej środowiska filozoficznego KUL wymaga kontynuacji¹. Artykuł niniejszy ma charakter zbiorczej informacji o aktualnym dorobku naukowym specjalizacji teoretycznej, zrekonstruowanym m.in. na podstawie programów nauczania i spisów wykładów oraz publikacji w okresie 1968-1972².

Studium filozofii teoretycznej na KUL przebiega w ramach ustalonej struktury organizacyjnej całego Wydziału, która w omawianym okresie nie uległa zasadniczym zmianom. Od 1970 r. dziekanem Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL jest ks. prof. dr S. Kamiński, prodziekanem prof. dr J. Turowski. Prace naukowo-badawcze prowadzone są w ramach zespołów poszczególnych katedr w ścisłym związku z programem nauczania filozofii teoretycznej, realizowanym przez wykłady, seminaria, proseminaria i ćwiczenia. Ogólny plan badań teoretycznych trzech podstawowych dziedzin filozofii, uprawianych systematycznie na KUL, metafizyki, szeroko pojętej epistemologii i metodologii filozofii oraz historii filozofii stanowi w swych generalnych założeniach dalszą kontynuację ustalonego wcześniej sposobu uprawiania filozofii teoretycznej w trojakim aspekcie: treściowo-koncepcyjnym, formalno-metodologicznym oraz źródłowo-historycznym i historyczno-porównawczym. Od strony merytorycznej prace badawcze teoretyków wzbogaciły się o szereg nowych elementów problematyki filozoficznej, niedostatecznie dotychczas uwzględnianych.

Podstawą doktrynalną jest w dalszym ciągu studium metafizyki w interpretacji egzystencjalnej, rozwiniętej i wyprecyzowanej przede wszystkim w szeregu klasycznych już monografii o. prof. dra M.A. Krąpca. Badania teoretyczne zespołu Katedry Metafizyki, którą o. Krąpiec (od r. 1970 — rektor KUL) nadal kieruje, zmierzają w kierunku: a) pogłębienia i uwyrażnienia szczegółowych zagadnień metafizyki klasycznej w świetle egzystencjalnej koncepcji bytu, b) obiektywistycznego, ontologicznego ugruntowania partykularnych teorii metafizycznych, szczególnie szeroko rozumianej filozofii człowieka (w tym również filozofii ludzkiego działania i wytworów) oraz filozofii religii i teodycei, w dyskusji ze współczesnymi, głównie fenomenologicznymi i egzystencjalistyczno-subiektywistycznymi teoriami w tym zakresie filozoficznej problematyki.

Nowe aspekty problematyki badawczej zostały również uwzględnione w programie studiów teoretycznych zespołów obydwu katedr historii filozofii: Starożytnej i Wczesnego Średniowiecza — kierowanej przez ks. prof. dra M. Kurdziałka — oraz Średniowiecznej i Nowożytnej — kierowanej przez prof. dra S. Świeżawskiego; wpłynęły także na ukierunkowanie prac badawczych i dydaktycznych zespołu Katedry Metodologii Nauk pod kierownictwem ks. prof. Kamińskiego, Katedry Teorii Poznania (kierownik: doc. dr A. B. Stępień) oraz zaważyły na doborze tematyki posiedzeń seminaryjnych dwu międzywydziałowych konwersatoriów, których działalność zostanie niżej pokrótce omówiona. To dominujące ostatnio na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL zaintere-

¹ Artykuły zawierające kronikę działalności oraz syntezę dorobku naukowego pracowników katedr specjalizacji Filozofii Teoretycznej od początku istnienia Uczelni do r. 1968 opublikowały „Roczniki Filozoficzne” T. 17: 1969 z. 1. Uzupełnienia: „Rocz. Filoz.” T. 19: 1971 z. 1.

² Dane szczegółowe dotyczące programów nauczania oraz składu personalnego katedr Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL zawierają poszczególne tomy rocznika: Skład osobowy oraz spis wykładów i instytucji KUL (ostatni nr z r. 1972). Informacje o aktualnych wydarzeniach z życia naukowego oraz o imprezach otwartych zamieszczają na bieżąco w stałym dziale kroniki „Zeszyty Naukowe KUL”.

sowanie zagadnieniami filozofii człowieka oraz filozofii religii koresponduje w sposób naturalny z aktualną tendencją antropocentryczną lub inaczej: personalistyczną w filozofii współczesnej. Jest ono wyrazem świadomie kultywowanego nastawienia całego środowiska filozoficznego KUL, w którym uwrażliwienie na współczesną żywotność poszczególnych dziedzin filozoficznej problematyki zbiega się z dbałością o silne ugruntowanie systemowe i źródłową znajomość tradycji historycznej partycularnych teorii filozoficznych. Nastawienie to realizuje się także w planie działalności dydaktycznej, dyskusyjno-seminaryjnej oraz popularyzatorskiej, wyznaczając z jednej strony tendencje programowe nauczania filozofii na specjalizacji teoretycznej, z drugiej tematykę sympozjów oraz imprez otwartych, prezentujących aktualny stan badań i zainteresowań środowiska.

W omawianym okresie wykład oraz seminarium z metafizyki ogólnej prowadził w dalszym ciągu o. prof. Krąpiec, od r. 1970/71 w ścisłej współpracy z s. doc. dr Z. J. Zdybicką. Ćwiczenia z metafizyki dla studentów I roku specjalizacji teoretycznej prowadził ks. mgr A. Wawrzyniak, od r. 1971/72 mgr E. Wolicka.

Począwszy od II roku studiów w programie nauczania filozofii teoretycznej figuruje szereg wykładów monograficznych o tematyce związanej z aktualnym przedmiotem badań wykładowców. Poglębiającą analizę problematyki antropologicznej w przekroju historycznym wraz z systematycznym opracowaniem nowych propozycji teoretycznych w tej dziedzinie w oparciu o założenia klasycznej filozofii bytu zawierały wykłady monograficzne o. Krąpca. Celem tych wykładów oraz częściowo analiz i dyskusji seminaryjnych, a także niektórych prac magisterskich i doktorskich było przebadanie i wyprecyzowanie zespołu zagadnień dotyczących struktury ontycznej człowieka, jego różnorakich działań i wytworów jako metafizycznej dziedziny problemowej, opartej o założenia ontologiczne klasycznej filozofii bytu. Rozwijane w ten sposób prace badawcze stanowiły teoretyczną kontrpropozycję przede wszystkim w stosunku do popularnych obecnie w filozofii koncepcji subiektywistycznych. Wspólne dyskutowanie tych koncepcji, poparte źródłową znajomością dzieł poszczególnych autorów, było drugim ważnym elementem studiów seminaryjnych Katedry Metafizyki. Zadaniem prac dyplomowych (magisterskich i doktorskich) było w związku z tym bądź opracowanie różnych zagadnień antropologicznych metafizyki klasycznej (np.: ks. mgr R. Waszkinel, *Jana Poinsoet koncepcja podstaw ontycznych poznania* — praca magisterska z 1970 r.; ks. mgr S. Kuczyński, *Duch jako forma ciała według św. Tomasza z Akwinu* — przygotowywana praca doktorska; mgr E. Wolicka, *Ontyczne podstawy relacji znaku u Jana od św. Tomasza* — przygotowywana praca doktorska; ks. mgr B. Celiński, *Ciało jako wyraz ducha według św. Tomasza z Akwinu* — przygotowywana praca doktorska), bądź analiza koncepcji antropologicznych autorów o odmiennej orientacji filozoficznej, które zaważyły na kierunku rozwoju współczesnej filozofii człowieka (np.: ks. mgr A. Majchrzyk, *Koncepcja alienacji u A. Schaffa* — praca magisterska z 1971 r.; mgr E. Śleszyńska, *Zagadnienie transcendencji w pismach G. Marcela* — praca magisterska z 1970 r.; ks. mgr R. Waszkinel, *Koncepcja człowieka u H. Bergsona* — przygotowywana praca doktorska; ks. mgr W. Gruszka, *M. Buber'a filozofia człowieka* — przygotowywana praca doktorska). Zagadnienia antropologiczne stały się też przedmiotem szeregu rozpraw teoretycznych i metateoretycznych o. Krąpca oraz jego współpracowników i uczniów, które ukazały się drukiem na łamach fachowych czasopism krajowych, a także zagranicznych (patrz bibliografia na końcu niniejszego artykułu). Warta zaanonsowania jest oddana do druku obszerna monografia o. Krąpca *Ja — człowiek*.

Wykłady monograficzne O. Krąpca z filozofii człowieka od r. 1970/71 uzupełniały ćwiczenia z antropologii filozoficznej, prowadzone przez ks. mgra R. Waszkinela. W ramach prac badawczych zespołu Katedry Metafizyki, pod kierunkiem s. doc. Zdybickiej, w ścisłym związku z problematyką ogólnontologiczną i antropologiczną dokonywano również szeregu analiz teoretycznych z dziedziny teodeicy i filozofii religii w celu przemyślenia aktualnie panujących w tej dziedzinie koncepcji filozoficznych, w konfrontacji z założeniami metafizyki klasycznej, w odwołaniu zwłaszcza do egzystencjalnej teorii bytu oraz metasystemowej teorii analogii. Ważną rolę w tej dziedzinie problematyki spełnia metafizyczna teoria partycypacji, której źródłowym, systematycznym opraco-

waniem zajęła się s. Zdybicka, prowadząc na ten temat w omawianym okresie cykl wykładów monograficznych i publikując kilka rozpraw oraz monografię poświęconą temu zagadnieniu.

Wykłady z teodeicy dla II i III r. studiów filozofii teoretycznej prowadził również w ramach zajęć zleczonych na Wydziale Filozofii ks. dr hab. S. Kowalczyk, Pod kierunkiem s. Zdybickiej na seminariach magisterskich i doktorskich zrealizowano lub realizuje się szereg prac poświęconych bądź problematyce Boga, zarówno w metafizyce klasycznej (np.: ks. mgr Z. Pawlak, *Problem apofatycznego poznania Absolutu według Summy teologicznej św. Tomasza* — praca magisterska z 1971 r.; ks. mgr Cz. Szczęsny, *Problem poznania Boga per viam eminentiae w Summie teologicznej św. Tomasza* — praca magisterska z r. 1971) jak i w filozofii współczesnych (np.: ks. mgr Szczęsny, *Byt a Bóg u Siewertha* — opracowywana praca doktorska), bądź analizie dyskusyjnych współczesnych koncepcji z zakresu filozofii religii (np.: ks. mgr Pawlak, *Implikacje filozoficzne koncepcji religii u Eliadego* — przygotowywana praca doktorska; mgr J. A. Kłoczowski OP, *Filozoficzne źródła ateizmu u Feuerbacha* — przygotowywana praca doktorska). W planie prac badawczych Katedry Metafizyki mieścił się ponadto analizy węzłowych zagadnień filozoficznych, przede wszystkim koncepcji bytu i koncepcji filozofii u poszczególnych autorów (np.: ks. mgr A. Wawrzyniak, *M. Heideggera koncepcja filozofii pierwszej* — przygotowywana praca doktorska; ks. P. K. Pachciarek, *Koncepcja bytu u Siewertha* — przygotowywana praca magisterska; ks. mgr E. Pudelko, *Poznawalność istnienia* — przygotowywana praca doktorska; ks. dr T. Kaszuba, *Semenki koncepcja filozofii jako racjonalnego poznania* — praca doktorska z 1969 r.). W programie nauczania Katedry Metafizyki mieścił się ponadto wykład monograficzny z zakresu fenomenologii (w ramach zagadnień wybranych z historii filozofii współczesnej), prowadzony w pierwszym semestrze r. akad. 1969/70 przez ks. mgra Wawrzyniaka.

W związku z antropologiczną orientacją studium filozofii teoretycznej pozostawały również niektóre wykłady monograficzne doc. Stępnia, kierownika Katedry Teorii Poznania: w r. akad. 1968/69 z teorii poznania istnienia, w r. akad. 1969/70 z teorii poznania cudzej psychiki, w r. akad. 1970/71 o zagadnieniu istnienia świata realnego, w r. akad. 1971/72 o świadomości i percepcji psychiki ludzkiej oraz wykład filozofii znaku. Doc. Stępień prowadził również stały wykład kursoryczny, proseminarium i seminarium z teorii poznania, stały wykład z elementów estetyki, uzupełniane przez ćwiczenia z estetyki prowadzone od r. 1968/69 przez mgr Wolicką oraz wykład monograficzny z estetyki (w r. akad. 1968/69 i 1969/70 z estetyki filmu oraz w r. akad. 1971/72 z estetyki muzyki). Program studiów odnotowuje ponadto wykłady monograficzne doc. Stępnia z wybranych zagadnień filozofii współczesnej (w r. akad. 1968/69 i 1971/72 z fenomenologii, w II semestrze r. akad. 1969/70 z materializmu dialektycznego, w r. akad. 1970/71 ze współczesnej filozofii polskiej).

Szeroki zakres problematyki antropologicznej motywował rozwijaną zarówno w planie naukowo-badawczym, jak i dydaktycznym współpracę katedr specjalizacji filozoficznych. W dziedzinie szeroko pojętej tematyki antropologicznej mieściły się prowadzone przez doc. dra A. Rodzińskiego³ wykłady z filozofii kultury, uwzględniające przede wszystkim aspekt ontyczny kultury, wykłady z etyki ogólnej i szczegółowej prowadzone przez ks. doc. dra T. Stycznia⁴ i wykłady z wybranych

³ Doc. Rodziński jest kierownikiem II Katedry Etyki przy specjalizacji Filozofii Praktycznej Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL. Głównym przedmiotem jego zainteresowań jest aspekt personalistyczny, zwłaszcza etyczny kultury. Opublikował szereg rozpraw naukowych z zakresu filozofii kultury, ważniejsze z nich wydane w latach 1968-1972 to: *U podstaw kultury moralnej. O genezie i podstawowej strukturze wartości moralnej naturalnej i wartościowania ściśle moralnego* (rozprawa habilitacyjna). „Roczn. Filoz.” T. 16:1968 z. 2; *Kultura i chrystianizm*. „Roczn. Filoz.”. T. 17:1969 z. 2 s. 107-118; *Personalistyczna koncepcja kultury a prawo naturalne*. „Roczn. Filoz.” T. 18:1970 z. 2 s. 77-90; *Tomizm a personalizm*. „Zesz. Nauk. KUL” R. 12:1969 nr 4 s. 21-30; *Chrześcijańsin wobec kultury*. W: *W nurcie zagadnień posoborowych*. T. 4. Warszawa 1970 s. 43-54; *Antynomia kultury i jej granice*. „Atenum Kapł.” R. 62:1970. T. 74 s. 388-399; *Pojęcie i typy kultury*. „Atenum Kapł.” T. 75 s. 191-200; *Egzystencjalny status moralności*. W: *Logos i ethos*. Kraków 1971 s. 357-369; *Różniczenie między osobą a naturą jako punkt wyjścia w reinterpretacji antropologiczno-filozoficznych podstaw etyki*. „Analecta Cracov.” T. 1:1970 s. 105-115.

⁴ Ks. doc. Styczeń jest zastępcą kierownika I Katedry Etyki ks. doc. dra kard. K. Wojtyły. Zajmuje się szczególnie teorią etyki oraz problematyką tzw. doświadczenia moralnego w etyce. W omawianym okresie ukazały się drukiem nastę-

zagadnień z etyki dojeżdżającego z Krakowa ks. doc. dra kardynała K. Wojtyła. Działalność naukowo-dydaktyczna I Katedry Etyki, której kierownikiem jest kard. Wojtyła, tradycyjnie już rozwijała się w stałej, ścisłej współpracy z zespołami katedr specjalizacji teoretycznej, zwłaszcza z Katedrą Metafizyki oraz Metodologii Nauk. Prace seminaryjne i dyplomowe studentów i absolwentów specjalizujących się w zagadnieniach etycznych konsultowano i dyskutowano także na seminariach metafizyki, metodologii nauk, historii filozofii. Tematyka tych prac zogniskowana była głównie wokół szeroko analizowanej i dyskutowanej na seminariach z etyki problematyki doświadczenia moralnego u autorów współczesnych oraz wokół zagadnień metaetycznych (np.: mgr A. Szostek, *Etyka jako nauka empiryczna w ujęciu T. Czeżowskiego i T. Kotarbińskiego* — praca magisterska z 1969 r.; ks. mgr S. Kurlandzki, *Koncepcja doświadczenia moralnego u M. Schelera* — praca magisterska z 1970 r.; s. mgr J. Kopytiuk, *Rekonstrukcja charakteru relacji: JA — TY w ujęciu M. Bubera* — praca magisterska z 1972 r.).

W programie nauczania historii filozofii, oprócz stałych wykładów kursorycznych z historii filozofii starożytnej i średniowiecznej, prowadzonych przez ks. prof. Kurdziałka oraz nowożytnej i współczesnej, prowadzonych przez doc. dra M. Gogacza, mieścił się wykład monograficzny prof. Świeżawskiego z wybranych zagadnień filozofii człowieka (w latach 1970-1972) oraz, tegoż profesora, wykład z elementów historii filozofii tomistycznej i szkotystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień poznawczych (w r. akad. 1971/72). Seminarium historii filozofii pod kierunkiem prof. Świeżawskiego poświęcone było analizie tekstów źródłowych dla dziejów nowożytnego humanizmu, będących zarazem inspiracją dla współczesnych koncepcji człowieka, ludzkiego poznania, kultury, etyki itp. Drugim, aktualnie analizowanym na seminarium prof. Świeżawskiego zespołem zagadnień były źródła nowożytnej i współczesnej filozofii Boga. W kręgu tej problematyki mieściła się większość prac seminaryjnych i dyplomowych pisanych pod kierunkiem prof. Świeżawskiego (np.: ks. dr S. Jarzyna, *Maine de Birana koncepcja poznania Boga* — praca doktorska z 1971 r.) oraz licznych rozpraw i artykułów Profesora o charakterze naukowym i popularnonaukowym, drukowanych w szeregu czasopism krajowych i zagranicznych. Z problematyką historyczno-antropologiczną związany był również wykład monograficzny i proseminarium prowadzone przez dra J. Czerkawskiego, poświęcone analizie filozofii Descartes'a oraz lekturze *Medytacji o filozofii pierwszej* (r. akad. 1971/72). Problematyce antropologicznej poświęcone zostały również liczne publikacje naukowe i popularnonaukowe doc. Gogacza, którego dwie zwłaszcza pozycje książkowe: *Obrona intelektu* (1969 r.) oraz *Istnieć i poznawać* (1970 r.) warte są odnotowania.

W planie badawczo-dydaktycznym Katedry Historii Filozofii Starożytnej i Wczesnego Średniowiecza mieściły się, oprócz stałych wykładów kursorycznych, także wykłady monograficzne ks. prof. Kurdziałka z wybranych zagadnień historii filozofii przyrody oraz z historii przedtomistycznej koncepcji stosunku filozofii do teologii (1971/72). Analizie tych zagadnień poświęcone były również posiedzenia seminaryjne z zakresu historii filozofii starożytnej i wczesnośredniowiecznej. Rezultatem badań historycznych ks. Kurdziałka było m. in. interesujące studium zagadnienia człowieka pojmowanego jako „mikrokosmos”, które ukazało się drukiem w kilku (także obcojęzycznych) wersjach publicystycznych. Rozprawy dyplomowe pisane pod kierunkiem ks. Kurdziałka to przede wszystkim prace edytorskie lub historyczno-problemowe, komentujące szczególnie ważki, zdaniem autorów, aspekt teoretyczny omawianego dzieła (np.: ks. dr A. Szojda, *Arystotelizm w poglądach etycznych św. Bonawentury* — praca doktorska z r. 1970; ks. dr L. F. Gładyszewski, *Bóg Stwórca i Władca. Doktryna greckich apologetów z II w. o stworzeniu i opatrności w aspekcie historycznym i filozoficznym* — praca doktorska z 1972 r.; dr K. Wójcik, *Jana z Kluczborka wykład wstępny do I Księgi Sentencji Piotra Lombarda* — edytorska praca doktorska z 1972 r.).

Program naukowy obydwu katedr Historii Filozofii obejmował również prace poświęcone

analizie źródeł historycznych filozofii polskiej (dr Wójcik prowadził w tym czasie ćwiczenia z historii filozofii polskiej), których rezultatem były publikacje prof. Świeżawskiego, dra Czerkawskiego i dra Wójcika (patrz bibliografia) oraz współpracujący z zespołem Katedry Historii Filozofii Średniowiecznej i Nowożytnej dra J. Rebeta⁵, specjaliści w dziedzinie filozofii społecznej przy Katedrze Filozofii Prawa. Prace badawcze nad źródłami historii filozofii polskiej, publikowane w szeregu czasopism krajowych i zagranicznych, których autorami są pracownicy kulowskiego ośrodka filozoficznego, zdobyły sobie trwałą i wysoko notowaną pozycję w krajowej publicystyce naukowej, znane są także i za granicą.

Szczególną rolę integracyjną w zakresie badań naukowych i działalności dydaktycznej Uniwersytetu odgrywał zespół katedr: Logiki, której kuratorem w omawianym okresie był ks. prof. Kamiński, oraz Metodologii Nauk pod kierownictwem tegoż profesora, z racji ogólnego, metateoretycznego charakteru tych dziedzin wiedzy oraz możliwości ich usługowo-praktycznego, interdyscyplinarnego zastosowania nie tylko w formie dostarczania ogólnej wiedzy o formalnej stronie działalności poznawczej i naukowej, lecz także w postaci bezpośredniej, konkretnej pomocy techniczno-metodycznej w dziedzinie na przykład bibliografii, systematyki naukowej lub dydaktyki, działalności dyskusyjnej itp. Profil badawczo-dydaktyczny Katedry Logiki — w skład której, oprócz opiekuna Katedry, ks. prof. Kamińskiego, w omawianym okresie wchodził: ks. dr S. Michałowski, stale pracujący w dziedzinie historii logiki, i od r. akad. 1971/72 mgr A. Buczek, absolwentka matematyki interesująca się filozofią matematyki — wyznaczał zespół zagadnień logiki szeroko pojętej (wszystkie dyscypliny logiczne), zawierający zarówno problematykę logiki matematycznej, jak i tzw. logikę filozoficzną, a ponadto historię logiki. Działalność dydaktyczna pracowników Katedry Logiki obejmowała: wykłady kursoryczne z logiki, prowadzone przez ks. prof. Kamińskiego i ćwiczenia z logiki dla studentów I roku, prowadzone początkowo przez dra S. Majdańskiego, a od r. akad. 1971/72 przez mgr Buczek, wykłady dla studentów wyższych lat z wybranych zagadnień z historii logiki, prowadzone przez ks. dra Michałowskiego, ćwiczenia z matematyki wyższej, prowadzone przez ks. dra F. Jakóbczyka i ks. dra J. Szelmeczke, wykłady i ćwiczenia z logiki matematycznej dla studentów wyższych lat, zleczone od r. akad. 1971/72 drowi J. Onyszkiewiczowi, oraz cykl wykładów z elementów cybernetyki, prowadzony w tym samym roku przez dra A. Szymańskiego.

Prace badawcze i działalność dydaktyczna zespołu Katedry Metodologii Nauk w składzie: ks. prof. Kamiński (kierownik) oraz dr Majdański — ujawniły dużą wielotorowość tematyczną, motywowaną przede wszystkim aplikatywno-usługowym charakterem szeroko pojętej metodologii nauk. Pośród uczestników seminarium metodologicznego znalazło się wielu przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych, także niefilozoficznych. Na seminarium, oprócz preferowanych zagadnień z zakresu metodologii filozofii i semiotyki oraz teorii nauki, będących aktualnie przedmiotem badań profesora i jego najbliższych współpracowników, rozważano także szereg problemów z zakresu metodologii i metodyki badań nauk przyrodniczych, psychologii, teologii oraz humanistyki (uwzględniając przy tym modną współcześnie tzw. metodę hermeneutyki) przy okazji dyskusji nad pracami seminaryjnymi lub dyplomowymi uczestników seminarium (np.: ks. mgr S. Frącz, *K. Ajdukiewiczza zastosowanie logiki do rozwiązywania problemów filozoficznych* — praca magisterska z r. 1970.; ks. mgr H. Kamiński, *Koncepcja dowodu w filozofii bytu* — praca magisterska z r. 1971.; ks. mgr C. Andrzejuk, *Stosunek wnioskowania do rozumowania w polskiej literaturze logicznej* — praca magisterska z 1971 r.; mgr G. Wilczyńska, *Pojęcie oczywistości u Bernarda J.F. Lonergana* — praca magisterska z 1971 r.; s. dr S. E. Okulicz, *Wyraźność istnienia realnego w języku nauk dedukcyjnych* — praca

⁵ Dr Rebeta jest adiunktem przy Katedrze Filozofii Prawa specjalizacji Filozofii Praktycznej Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL. Prowadził wykłady monograficzne z historii filozofii społecznej i proseminarium z filozofii prawa i historii filozofii społecznej. Opublikował obszerną monografię z zakresu historii polskiej filozofii społecznej, opartą o Pawła z Worcesterza edycję tekstu *Etyki nikomachejskiej* Arystotelesa: *Komentarz Pawła z Worcesterza do „Etyki nikomachejskiej” Arystotelesa z 1424 roku. Zarys problematyki filozoficzno-społecznej*. Wrocław 1970; a ponadto: *Miejsce Wawrzyńca z Raciborza w najwcześniejszym okresie krakowskiej astronomii XV w.* Studia i Materiały do Dziejów Nauki Polskiej. Seria E. T. 3: 1968 s. 3-28; *Paweł z Worcesterza. W: Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*. Wrocław 1971 s. 309-311.

doktorska z 1972 r.; ks. dr E. Forycki, *Zagadnienie punktu wyjścia teodycealnej argumentacji z przygodności* — praca doktorska z r. 1971; dr S. Zalewski, *Współczesne tomistyczne ujęcie czasu. Analiza metodologiczna* — praca doktorska z r. 1971, która ukazała się drukiem w 1972 r. (Pax); ks. dr A. Bronk, *Język etnologii na przykładzie teorii religii W. Schmidta. Analiza metodologiczna* — praca doktorska z r. 1971).

Główny nurt zainteresowań badawczych ks. Kamińskiego w omawianym okresie obrazowała tematyka wykładów monograficznych, poświęconych analizie języka oraz metod stosowanych w różnych dyscyplinach filozoficznych, a także wybranym zagadnieniom z ogólnej metodologii nauk (m. in. zagadnieniom metody historycznej oraz metod stosowanych w naukach empirycznych). Należy tu wspomnieć o zmienionej i znacznie poszerzonej w stosunku do poprzedniej, drugiej edycji monografii ks. Kamińskiego *Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk* (1970). Zainteresowania naukowe dra Majdańskiego były kontynuacją zapoczątkowanych rozważań nad zagadnieniami szeroko rozumianej semiotyki, zwłaszcza zaś pragmatyki logicznej oraz metodologii nauk filozoficznych i humanistycznych. Warto tu odnotować opublikowaną ostatnio w edycji książkowej rozprawę dra Majdańskiego o asercji. Na r. akad. 1972/73 przewidziano wykłady monograficzne (w ramach zajęć zleconych na specjalizacji filozofii teoretycznej) ks. dra A. Bronka z zakresu metodologii humanistyki oraz teorii religioznawstwa, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących języka obdwu dyscyplin.

Wyrazem współpracy interdyscyplinarnej pracowników specjalizacji filozofii teoretycznej i innych dziedzin naukowych Uniwersytetu była wzajemna wymiana personalna wykładowców, zwłaszcza zaś wprowadzenie stałych zajęć wykładowych i konwersatoryjno-ćwiczeniowych z zakresu elementarnej wiedzy filozoficznej dla studentów Wydziału Nauk Humanistycznych KUL. Na specjalizacji filozofii teoretycznej wprowadzono wykłady prof. dra J. Kłoczowskiego ze wstępu do badań historycznych, stałe miejsce w programie zajęć miały w dalszym ciągu wykłady kursoryczne ks. doc. dra S. Mazierskiego z filozofii przyrody i ks. dra J. Rzepki z psychologii ogólnej dla studentów I roku. W ramach studium filozofii dla humanistów prowadzono wykłady: z podstawowych zagadnień filozofii — s. doc. Zdybickiej, z historii filozofii — ks. prof. Kurdziałka i doc. Gogacza, z etyki — ks. doc. Stycznia i dra J. Gałkowskiego, z estetyki — doc. Stępnia, oraz ćwiczenia: z podstawowych zagadnień filozofii — ks. mgra Wawrzyniaka i mgr Wolickiej, z etyki — doc. Rodzińskiego i mgr Szostka, z historii filozofii — dra Czerkawskiego, z logiki — ks. prof. Kamińskiego i ks. mgra Waszkinela, z estetyki — mgr Wolickiej.

Zainteresowanie antropologią, przejawiane przez teoretyków różnych dziedzin i specjalizacji filozoficznych i pozafilozoficznych, a także żywa świadomość potrzeby współpracy i wzajemnej konfrontacji metod oraz rezultatów badań stały się ponadto źródłem cennej inicjatywy zorganizowania wspólnych posiedzeń o charakterze konwersatoryjnym przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych na Uniwersytecie, których wzajemne koneksje wynikły z podobnego ukierunkowania problematyki prac naukowych. W r. akad. 1970/71 działały niezależnie od siebie dwa interdyscyplinarne zespoły samokształceniowe i badawcze, skupiające głównie młodszych pracowników naukowych, kierowane przez pracowników samodzielnych. Pierwszy z nich to Międzywydziałowe Konwersatorium przy Wydziale Nauk Humanistycznych, zorganizowane przy współdziałaniu pracowników katedr Logiki i Metodologii Nauk, nad którym kierownictwo naukowe sprawowali: prof. dr Cz. Zgorzelski i ks. prof. dr S. Kamiński. Organizatorami tego zespołu dyskusyjno-badawczego o zainteresowaniach głównie metateoretycznych i metodologicznych, wynikających ze wspólnoty dziedzin: logiczno-metodologicznej i humanistycznej przede wszystkim w obrębie logiki języka, teorii poznania i metodologii szeroko pojętej humanistyki, byli: dr S. Majdański, dr M. Maciejewski i mgr A. Paluchowski. W posiedzeniach tego konwersatorium, odbywanych na ogół raz w miesiącu, oprócz miejscowych współpracowników uczestniczyli w charakterze zaproszonych prelegentów i dyskutantów także przedstawiciele innych środowisk naukowych i uniwersyteckich. Drugi zespół, zorganizowany i kierowany przez doc. dra A.B. Stępnia i ks. doc. dra Z. Chlewińskiego zajmował się (w ramach kontynuacji Konwersatorium Metafilozoficznego) epistemologią i metodologią nauk

o człowieku. Zespół ten składał się z pracowników specjalizacji: teoretycznej, praktycznej oraz psychologii Wydziału Filozofii KUL. Wspólnym zamierzeniem tej grupy, którego realizację zaplanowano na kilka lat współpracy badawczej, jest opublikowanie zbioru rozpraw analizujących rozmaite typy wiedzy o człowieku.

Łatwość kontaktu personalnego i atmosfera twórczej dyskusji w środowisku kulowskim, wśród pracowników różnych dyscyplin teoretycznych, wraz z dążnością do realnej aktualizacji rezultatów wspólnych badań naukowych w formie zbiorowych publikacji jest niewątpliwą szansą nie tylko ożywienia działalności naukowo-badawczej w skali wewnątrzuniwersyteckiej, lecz także, dzięki pogłębianiu w ten sposób wartości wiedzotwórczych własnego środowiska, szansą podniesienia autorytetu naukowego zespołów badawczych KUL w skali ogólnospołecznej. Na podkreślenie w związku z tym zasługuje szeroko rozwijana pozauniwersytecka działalność odczytowa i popularyzatorska pracowników specjalizacji filozofii teoretycznej KUL na terenie duszpasterstw akademickich, seminariów duchownych, m. in. w Gdańsku, Olsztynie, Toruniu, Włocławku, Warszawie, Krakowie i w innych miastach, udział w konferencjach i zjazdach naukowych organizowanych przez inne krajowe ośrodki naukowe oraz organizowanie podobnych imprez o charakterze otwartym na terenie Uniwersytetu, cieszącym się dużym i zasłużonym uznaniem. Najbardziej popularną i gromadzącą dużą liczbę uczestników imprezą był dorocznie organizowany przez Koło Filozoficzne Studentów KUL, naznaczony 16-letnią już dobrą tradycją Tydzień Filozoficzny, którego problematyka w omawianym okresie była kontynuacją zainicjowanych wcześniej dociekań antropologicznych, z wyjątkiem roku 1971, kiedy przedmiotem rozważań stało się zagadnienie tzw. „śmierci Boga” we współczesnej filozofii i teologii⁶. Jesienią 1970 r. odbyło się również zorganizowane z inicjatywy pracowników specjalizacji teoretycznej sympozjum na temat strukturalizmu⁷, na którym zaprezentowano przykładowo zastosowanie metody strukturalistycznej do różnych dziedzin wiedzy: antropologii filozoficznej, psychologii, językoznawstwa i niektórych nauk humanistycznych. Wydarzeniem o znaczeniu ogólnopolskim stała się, zorganizowana przez KUL dn. 18 i 19 II 1972 r. z okazji 499-lecia urodzin M. Kopernika, Sesja Kopernikowska⁸, w której wzięli udział przedstawiciele Episkopatu Polskiego oraz ośrodków naukowych: Lublina, Warszawy, Krakowa i Torunia.

Udział pracowników specjalizacji teoretycznej KUL w zjazdach i sympozjach naukowych w kraju i za granicą oraz w pracach ogólnopolskich i międzynarodowych stowarzyszeń naukowych odnotowano przy spisach bibliograficznych poszczególnych pracowników.

Pracownicy naukowcy i ich publikacje

Katedra Metafizyki

Prof. dr Mieczysław Albert Krąpiec OP, kierownik Katedry Metafizyki, od 1970 r. rektor KUL, członek Zarządu TN KUL, członek Komisji Filozoficznej oraz Komisji Polonijnej PAN, PTF, TN Lubelskiego oraz Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale. W r. akad. 1968/69 w czasie trzymiesięcznego pobytu w Rzymie (wrzesień—listopad) wygłosił roczny wykład z zakresu metafizyki ogólnej na Uniwersytecie Papieskim im. Św. Tomasza z Akwinu. Publikacje:

1. Człowiek wobec wyboru. W: O Bogu i o człowieku. T. 2. Warszawa 1969 s. 149-174.
2. Filozoficzne aspekty dobra i zła moralnego. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 3. Warszawa 1969 s. 51-70.

⁶ Sprawozdania z kolejnych „Tygodni Filozoficznych” w omawianym okresie zamieszczały „Zeszyty Naukowe KUL”: R. 12: 1969 nr 3 s. 89-90; R. 13: 1970 nr 2 s. 94; R. 14: 1971 nr 4 s. 89-90; a także „Znak” i „Więź”.

⁷ Materiały z naukowej sesji o strukturalizmie opublikował częściowo „Znak” R. 23: 1971 nr 5.

⁸ Omówienie Sesji Kopernikowskiej w KUL przez W. Stróżewskiego zamieścił „Tygodnik Powszechny” R. 26: 1972 nr 10 (1206) s. 2. Materiały z tej sesji ukażą się wkrótce nakładem Wydawnictwa TN KUL.

3. Metafizyka, ale jaka ?. „Rocz. Filozof.” T. 17:1969 z. 1 s. 55-62.
4. O realizm metafizyki. „Zesz. Nauk. KUL” R. 12:1969 nr 4 s. 9-20.
5. Idee przewodnie we współczesnej filozofii człowieka. „Zesz. Nauk. KUL” R. 13:1970 nr 4 s. 21-33.
6. Intencjonalny charakter kultury. W: Logos i ethos. Kraków 1971 s. 203-219.
7. Kardynał Prymas Wyszyński a Katolicki Uniwersytet Lubelski. „Zesz. Nauk. KUL” R. 14:1971 nr s. 3-17.
8. Strukturalizm w antropologii. „Znak” R. 23:1971 nr 5 s. 561-570.

S. doc. dr hab. Zofia Józefa Zdybicka, stopień doktora habilitowanego otrzymała dn. 29 X 1970 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej: Próby zbudowania tomistycznej teorii partycypacji, członek TN KUL, docent przy Katedrze Metafizyki od 1972 roku. Publikacje:

1. Matka Urszula Ledóchowska. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 2. Warszawa 1968 s. 425-447.
2. Matka Teresa Ledóchowska. Tamże s. 415-425.
3. (Wspólnie z A. Wawrzyniakiem) Z dziejów metafizyki i nauk pokrewnych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1918-1968). „Rocz. Filoz.” T. 17:1969 z. 1 s. 63-121.
4. Pesymistyczne czy optymistyczne perspektywy człowieka. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T.3. Warszawa 1969 s. 93-115.
5. Analiza pojęcia partycypacji występującego w metafizyce klasycznej. „Rocz. Filoz.” T. 18:1970 z. 1 s. 5-78.
6. Sprawozd.: Aktualne spory o naturę i rolę poznania ludzkiego. „Znak” R. 22:1971 s. 500-511.
7. Teoriopoznawcze aspekty partycypacji transcendentalnej. „Studia Philos. Christ.” T. 7:1971 z. 1 s. 71-104.
8. Transcendentalna partycypacja bytu. W: Logos i ethos. Kraków 1971 s. 171-196.
9. Ontyczna wspólnota bytów. „Rocz. Filoz.” T. 17:1971 z. 1 s. 85-94.
10. Partycypacja bytu. Próba wyjaśnienia relacji między światem a Bogiem. Lublin 1972 ss. 218.

Ks. mgr Andrzej Wawrzyniak, starszy asystent przy Katedrze Metafizyki, od roku akad. 1971/72 prowadzi tylko zajęcia zlecone na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL. Publikacje:

1. (Wspólnie z Z. J. Zdybicką) Z dziejów metafizyki i nauk pokrewnych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1918-1968). „Rocz. Filoz.” T. 17:1969 z. 1 s. 63-121.

Mgr Elżbieta Wolicka, zatrudniona przy Katedrze Metafizyki KUL jako stażysta w r. akad. 1968/69, w r. akad. 1969/70 asystent, w r. akad. 1971/72 starszy asystent; członek PTF. Publikacje:

1. Symbolizm Czystej Formy w pismach estetycznych S. I. Witkiewicza. „Znak” R. 21:1969 nr 7-8 s. 933-961.
2. Estetyka metafizyczna S. I. Witkiewicza. „Studia Philos. Christ.” T. 5:1969 nr 2 s. 159-177.
3. Rec.: L.A. Reid. Meaning in the Arts. „Rocz. Filoz.” T. 19:1971 z. 1.

Ks. mgr Romuald Waszkinel, zatrudniony przy Katedrze Metafizyki w r. akad. 1970/71 jako stażysta; 1971/72 asystent.

Ks. doc. dr hab. Stanisław Kowalczyk, stopień doktora habilitowanego uzyskał 16 XII 1968 r. Prowadził wykłady z teodycei w ramach zajęć zleconych na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL do r. akad. 1971/72. Publikacje:

1. Świadomość etyczna w argumentacji za istnieniem Boga. W: O Bogu i o człowieku. T. 2. Warszawa 1969 s. 79-96.
2. Ankieta w sprawie teodycei. Tamże s. 39-44.
3. Problematyka ateizmu w dokumentach Vaticanum II. „Homo Dei” R. 39:1970 nr 139 s. 17-52
4. Koncepcja dialogu w świetle deklaracji Sekretariatu dla Niewierzących. „Collect. Theol.” R. 40:1970 z. 2 s. 21-32.
5. L'argument axiologique dans la philosophie de Dieu de St. Augustin. „Estudio Augustiniano” R. 5:1970 z. 1 s. 51-59.

6. L'autonomie de la philosophie dans l'interprétation augustinienne. „Giornale di Metafisica” R. 25:1970 nr 213 s. 299-307.
7. Ludzkie pragnienie szczęścia jako argument na istnienie Boga w ujęciu Św. Augustyna. „Aten. Kapł.” R. 62:1970. T. 74 s. 460-466.
8. F. Nietzsche i jego proklamacja „śmierci Boga.” „Zesz. Nauk. KUL” R. 13:1970 nr 3 s. 27-34.
9. Współczesna filozofia Boga. Zagadnienia wybrane (skrypt). Lublin 1970 ss. 130.
10. Rec.: O Bogu i o człowieku. Pod red. B. Bejzego. „Ateneum Kapł.” R. 62:1970. T. 74 s. 343-347.
11. Rec.: W. Gromnicki. Człowiek, świat rzeczy, Bóg w filozofii Sartre'a. „Znak” R. 22:1970 s. 1468-1471.
12. Rec.: kard. K. Wojtyła. Osoba i czyn. „Kron. Diec. Sand.” R. 63:1970 nr 10-11 s. 263-264.
13. Społeczny charakter człowieka jako podstawa dialogu chrześcijańsko-marksistowskiego. „Collect. Theol.” R. 41:1971 z. 1 s. 39-52.
14. Argumenty z przyczynowości sprawczej i celowej w augustyńskiej filozofii Boga. „Rocz. Filoz.” T. 19:1971 z. 1 s. 73-83.
15. Rec.: Mała encyklopedia religioznawstwa marksistowskiego „Euhemer” nr 3-4, 1970. „Zesz. Nauk. KUL” R. 15:1972 nr 2 s. 69-71.
16. Rec.: T. M. Jaroszewski. Osobowość i wspólnota... Warszawa 1970. Tamże s. 71-72.
17. Marksistowska a chrześcijańska koncepcja wolności. „Collect. Theol.” R. 42:1972 z. 2 s. 53-70.

Katedra Teorii Poznania

Doc. dr hab. Antoni B. Stępień, od r. 1969 kierownik Katedry Metafizyki Szczegółowej, przemianowanej w r. 1970 na Katedrę Teorii Poznania; członek TN KUL i PTF. Publikacje:

1. La filosofia tomistica nella Polonia contemporanea. „Sapienza” 1968 s. 509-528.
2. O stanie filozofii tomistycznej w Polsce. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 2. Warszawa 1968 s. 97-126.
3. Filozofia poznania a filozofia Boga. W: Studia z filozofii Boga. Warszawa 1968 s. 404-418.
4. Filozofia chrześcijańska w Polsce po Soborze (informacje). W: Posoborowe publikacje teologiczne w Polsce. Warszawa 1969 s. 7-16. (To samo po francusku, Warszawa 1970).
5. XII Tydzień Filozoficzny KUL, filozofia człowieka. „Znak” R. 21:1969 nr 6 s. 781-785.
6. Rec.: R. Ingarden. Przeżycie, dzieło, wartość. Kraków 1966. „Zesz. Nauk. KUL” R. 12:1969 nr 4 s. 58-59.
7. Rec.: K. T. Toeplitz. Sekrety filmu. Warszawa 1967. Tamże s. 66-67.
8. Rec.: M. Hempoliński. Problemy percepcji. Teoria danych zmysłowych w brytyjskiej filozofii analitycznej. „Zesz. Nauk. KUL” R. 13:1970 nr 2 s. 75-76.
9. Rec.: Ks. S. Mazierski. Prolegomena do filozofii przyrody inspiracji arystotelesowsko-tomistycznej. Tamże nr 3 s. 72-73.
10. Przedwczesne podzwonne tomizmowi?. „Znak” R. 22:1970 nr 7-8 s. 999-1001.
11. Uwagi o „strukturze” i pojęciach pokrewnych. „Znak” R. 23:1971 nr 5 s. 571-578.
12. Teoria poznania. Zarys kursu uniwersyteckiego (skrypt). Lublin 1971 ss. 111.
13. Rodzaje bezpośredniego poznania. „Rocz. Filoz.” T. 19:1971 z. 1 s. 95-127.
14. Kilka uwag o świadomości (w związku z książką kard. K. Wojtyły — Osoba i czyn). Tamże s. 129-130.
15. Uwagi w związku z teorią znaku Z. Kraszewskiego. Tamże s. 131-132.¹

Katedra Logiki

Ks. prof. dr Stanisław Kamiński, kurator Katedry Logiki KUL (patrz skład personalny Katedry Metodologii Nauk).

Ks. dr Witold Michałowski, adiunkt przy Katedrze Logiki KUL, członek-współpracownik

TN KUL, stały prelegent dorocznych konferencji Grupy Tematycznej Historii Logiki PAN. Uczestniczył jako prelegent : w sympozjum naukowym Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Antykiem Chrześcijańskim w KUL w r. 1970 oraz w posiedzeniu naukowym Lubelskiego PTF w 1971 r. Publikacje :

1. Zdania ze spójnikami „si” i „cum” w logice Boecjusza i Abelarda. „Ruch Filoz.” T. 16:1968 s. 216-219.
2. Logiczne aspekty problematyki ruchu i możliwości u Arystotelesa, Diodora, Filona i Chryzypa. Tamże s. 165-168.
3. Definicja implikacji u Filona, Diodora i Chryzypa. „Ruch Filoz.” T. 27:1969 s. 35-38.
4. Implikacje i sylogizmy hipotetyczne u wczesnych perypatetyków. „Ruch Filoz.” T. 28:1970 s. 70-78.
5. Ks. Antoni Korcik — historyk logiki (1892-1968). „Zesz. Nauk. KUL” R. 13:1970 nr 2 s. 96-98.

Mgr Anna Buczek, zatrudniona jako starszy asystent przy Katedrze Logiki KUL od r. akad. 1971/72, uprzednio pracownik naukowy ATK. W r. 1964 uzyskała magisterium z matematyki ; w r. 1970 na X Zjeździe Matematyków Polskich wygłosiła referat *O pewnym rozwiązaniu równania całkowitego Voltery z jądrem różnicowym*.

Katedra Metodologii Nauk

Ks. prof. dr Stanisław Kamiński, kierownik Katedry Metodologii Nauk KUL, od r. 1970 dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL, członek Zarządu TN KUL, członek PTF, stały prelegent dorocznych konferencji Grupy Tematycznej Historii Logiki PAN. Publikacje :

1. O koncepcjach filozofii człowieka. „Zesz. Nauk. KUL” R. 13:1970 nr 4 s. 9-19.
2. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk. Wyd. 2. Lublin 1970 ss. 324.
3. Zdania praktyczne i zdania teoretyczne. „Rocz. Filoz.” T. 18:1970 z. 1 s. 79-89.
4. Rec.: W. Stegmüller. Wissenschaftliche Erklärung Begründung. „Rocz. Filoz.” T. 18:1970 z. 1 s. 193-197.
5. O strukturalizmie syntetycznym. „Znak” R. 23:1971 nr 5 s. 609-619.
6. J. Zabarelli koncepcja metody naukowego poznania. „Rocz. Filoz.” T. 19:1971 z. 1 s. 57-72.

Dr Stanisław Majdański, adiunkt przy Katedrze Metodologii Nauk, współpracownik TN KUL, utrzymuje stałe kontakty naukowe z Zespołem Logiki Instytutu Filozofii i Socjologii PAN. Publikacje :

1. (Wspólnie z Cz. Wojtkiewiczem) Logika na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. „Rocz. Filoz.” T. 17:1969 z. 1 s. 123-170.
2. Pragmatyczno-epistemiczny charakter logiki (zdań). „Sprawozdania TN KUL” 1970 nr 18 s. 33-36.
3. Próba pragmatycznej charakterystyki dyskusji. Tamże s. 43-52.
4. Zdanie w sensie pragmatycznym (geneza i logiczny walor pojęcia). Tamże s. 36-41.
5. Uwagi o (meta) filozofii T. Czeżowskiego. Tamże s. 41-43.
6. Z zagadnień pragmatycznej charakterystyki fenomenu dyskusji (szkice semiotyczno-filozoficzne). „Rocz. Filoz.” T. 18:1970 z. 1 s. 121-190.
7. Problemy asercji zdaniowej. Szkice pragmatyczne. Lublin 1972.

Katedra Historii Filozofii Starożytnej i Wczesnego Średniowiecza.

Ks. prof. dr Marian Kurdziałek, kierownik Katedry, członek TN KUL i TN Lubelskiego, członek Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale w Louvain i Cusanusgesellschaft w Cues (NRF). Uczestniczył w zjeździe naukowym Mediaevistentagung w Kolonii w 1970 r., w International Conference : Peter Abelard w Louvain w 1971 r. oraz w ogólnopolskim zjeździe wykładowców historii filozofii na wyższych uczelniach katolickich w 1970 r. Publikacje :

1. Rzecznik „philosophiae Perennis” (charakterystyka działalności naukowo-dydaktycznej prof. S. Swieżawskiego). „Rocz. Filoz.” T. 15:1968, z. 1 s. 7-15.
2. Theologiae Philosophantes. „Rocz. Filoz.” T. 17:1969 z. 1 s. 5-17.
3. Koncepcja człowieka jako mikrokosmosu. W: O Bogu i o człowieku. T. 2. Warszawa 1969 s. 109-125.
4. Aleksander Birkenmajer. „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” R. 13:1968 z. 1 s. 115-119.
5. Äther Quintessenz. W: Historisches Wörterbuch der Philosophie hg. von J. Ritter. Bd.1. Basel-Stuttgart 1871 s. 599-601.
6. Chaos. Tamże s. 980-981.
7. M. Kurdziałek — G. Maurach, „Empyreum”. Tamże. Bd. 2. Basel-Stuttgart 1972 s. 478-480.
8. Der Mensch als Abbild des Kosmos. W: Der Begriff der „Representation im Mittelalter” (Stellvertretung, Symbol, Zeichen, Bild) hg. von A. Zimmerman. (Miscellanea Mediaevalia. T. 8). Berlin-New York 1971 s. 35-75.
9. Średniowieczne doktryny o człowieku jako obrazie świata. „Rocz. Filoz.” R. 19:1971 z. 1 s. 5-39.

Dr Kazimierz Wójcik, adiunkt od r. akad. 1971/72 przy Katedrze Historii Filozofii Starożytnej i Wczesnego Średniowiecza, członek TN KUL, uczestnik zespołu badawczego przygotowującego pracę zbiorową z okazji 700-lecia śmierci św. Tomasza z Akwinu. Publikacje:

1. Commentaires sur les Sentences. Supplément au répertoire de F. Stegmüller. „Mediaevalia philosophica Polonorum” R. 13:1968 s. 111-114.
2. Anonimowy wykład wstępny do Compendium Logicae Piotra ze Zgorzelca. „Rocz. Filoz.” T. 17:1969 z. 1 s. 171-208.
3. Zarys dziejów historii filozofii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. „Rocz. Filoz.” T. 17:1969 z. 1 s. 171-208.
4. Wychowanie chrześcijańskie młodzieży (Sprawozdanie z wykładów uniwersyteckich dla duchowieństwa). „Zesz. Nauk. KUL” R. 12:1969 nr 1 s. 127-132.
5. Wykład wstępny Mikołaja Kozłowskiego do I księgi Sentencji Piotra Lombarda w rkp BJ 1525. „Materiały i Studia Zakładu Hist. Filoz. Staroż. i Średn. PAN” R. 12:1970 s. 115-159.
6. Jan z Kluczborka. „Materiały do Hist. Filoz. Średniow. w Polsce” R. 15:1971 T. 4 s. 73-150.
7. Jan Bernard z Dobczyc, Jan Elgot, Jan z Kluczborka, Maciej z Kobylina starszy, Maciej z Kobylina młodszy (hasła). W: Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy. Warszawa 1971 s. 138-139, 140, 143-144, 244.

Mgr Jacek Pająk, był zatrudniony jako asystent przy Katedrze Historii Filozofii Starożytnej i Wczesnego Średniowiecza w r. akad. 1970/71. Publikacje:

1. Rec.: B. Wiśniewski. L'influence des sophistes sur Aristote, Epicure, stoiciens et sceptiques, 1966. „Rocz. Filoz.” R. 19:1971 z. 1 s. 147-149.

Katedra Historii Filozofii Średniowiecznej i Nowożytnej.

Prof. dr Stefan Swieżawski, kierownik Katedry, członek Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax” w Rzymie oraz Komisji Episkopatu Polski „Iustitia et Pax” i „Apostolstwa Świeckich”, stały współpracownik zespołu badawczego Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, uczestnik Rady Naukowej Instytutu Tomistycznego OP, stały współpracownik zespołu badawczego Zakładu Międzywydziałowego KUL do badań nad kulturą wieków średnich, członek PTF i TN KUL. Publikacje:

1. Z antropologii filozoficznej XV w. — problemy i trudności w jej studium. „Studia Mediewist.” R. 9:1968 s. 215-244.
2. Znaczenie historii antropologii filozoficznej. W: O Bogu i o człowieku. T. 1. Warszawa 1968 s. 239-256.
3. Zadania świeckich wynikające z „Iustitia et Pax”. „Aten. Kapł.” R. 60:1968. T. 72 s. 233-243.
4. Swoistość uniwersytetów wyznaniowych. „Więź” R. 11:1968 nr 9 (125) s. 16-27.

5. Czy Ewangelia jest kulturotwórcza? W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 2. Warszawa 1968 s. 269-278.
6. Exkurs zur Pastoralkonstitution Artikel 90: Die Kommission „Iustitia et Pax”. W: Lexikon für Theologie und Kirche. Cz. 3: Das Zweite Vatikanische Konzil... Wyd. 2. Freiburg-Basel-Wien 1968 s. 579-580. (To samo po polsku: „Zesz. Nauk. KUL” R. 12:1969 nr 1 s. 71-73).
7. Studium Św. Tomasza u Dominikanów w XV w. „Rocz. Filoz.” T. 17:1969 z. 1 s. 19-40.
8. Mistrzowie postawy obiektywnej. „Znak” R. 21:1969 nr 7-8 s. 859-863.
9. Jedność uniformizmu czy zjednoczenie w różnorodności? „Tyg. Powsz.” R. 23:1969 nr 36(1076) (To samo po włosku: CSEO-Documentatione — La vita della chiesa nei paesi dell’est. R. 3:1969 nr 32 s. 241-244).
10. Głos w dyskusji: Dyskusja o historii polskiej filozofii. „Studia Filoz.” 1969 nr 2 (57) s. 128.
11. Św. Tomasz i tomizm w świetle historii. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 3. Warszawa 1969 s. 117-128.
12. Filozofia w Polsce średniowiecznej — stan badań i szkic przyszłej syntezy. W: Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce. Cz. 2. Lublin 1969 s. 7-37 (To samo po francusku: Le Millénaire du Catholicisme en Pologne — Poland’s Millennium of Catholicism. Lublin 1969 s. 411-440).
13. La charité chrétienne et l’humanisation des rapports entre les personnes. Documents Secours (Secours Catholique Français). 1970 nr 26.
14. Kultura jako podłoże życia nadprzyrodzonego. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 4. Warszawa 1970 s. 173-190.
15. Rola kulturotwórcza chrześcijaństwa. „Aten. Kapł.” R. 62:1970. T. 75 s. 201-212.
16. Les débuts de l’aristotélisme chrétien moderne. „Organon” R. 7:1970 s. 177-194.
17. L’anthropologie philosophique du XVe siècle sous l’aspect de l’influence du scotisme. W: Studia Mediaevalia et Mariologica P. Carlo Balić OFM..., dicata. Roma 1971 s. 361-375.
18. Głos w dyskusji na temat: Kryzysy i reformy w chrześcijaństwie zachodnim XIV-XV w. „Znak” R. 23:1971 nr 205-206 s. 949-955.
19. Filozofia w Europie w XV w. „Studia Mediaewist.” R. 13:1971 s. 109-159. (To samo skrócone: Filozofia polska w XV w. Warszawa 1972 s. 435-490).
20. Z dziejów etyki. U progu etyki nowożytnej. W: Logos i ethos. Kraków 1972 s. 371-384.
21. Siostra Teresa Służebnica Krzyża. „Więź” R. 15:1972 nr 4 (168), s. 27-36.
22. Wpływ myśli Jana Burydana na polskie życie umysłowe w XV w. (O studium M. Markowskiego). „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 1972 nr 1 (115) s. 139-148.
23. Corpus mysticum a corpus politicum. „Znak” R. 24:1972 nr 212 s. 186-197.
24. Początki nowożytnego arystotelizmu chrześcijańskiego. „Rocz. Filoz.” T. 19:1971 z. 1.

Doc. dr hab. Mieczysław Gogacz, od r. akad. 1966/67 prowadzi zajęcia zleczone przy Katedrze Historii Filozofii Średniowiecznej i Nowożytnej KUL, jest kierownikiem Katedry Historii Filozofii Średniowiecznej w ATK; członek TN KUL i PTF. Publikacje:

1. W obronie intelektu. „Polska” 1968 nr 4(164) s. 34-35. (To samo w edycji angielskiej, niemieckiej, francuskiej, szwedzkiej i hiszpańskiej).
2. O pracy seminarium historii filozofii ATK i komentarzu Tomasza z Akwinu do „Liber de causis”. „Studia Philos. Christ.” T. 4:1968 z. 1 s. 93-104.
3. Termin „existentia” w komentarzu Tomasza z Akwinu do „Liber de causis”. „Rocz. Filoz.” T. 16:1968 z. 1 s. 93-104.
4. Z dziejów historii filozofii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1918-1966). „Rocz. Filoz.” T. 16:1968 z. 1 s. 177-190.
5. Ontyczne wyznaczniki wolności woli ludzkiej według marksizmu. „Studia Philos. Christ.” T. 4:1968 z. 2 s. 520.
6. Polemika z recenzją A. Grzegorzycy książki M.A. Krąpca „Metafizyka”. Tamże s. 141-157.

7. Rec. : A. Siemianowski, Pytanie, wątpliwość, wybór (szkice sceptyczne). Warszawa 1967. Tamże s. 157-164.
8. IV Międzynarodowy Kongres Filozofii Średniowiecznej. Tamże s. 280-283.
9. Autoreferat : Próba teorii struktury intelektu. „Sprawozdania TN KUL” 1968 nr 17 s. 62-64.
10. Autoreferat : O typach metafizyki średniowiecznej. Tamże s. 233-236.
11. Uwagi o nauczaniu dowodów istnienia Boga. „Collect. Theol.” R. 38 :1968 z. 4 s. 69-77.
12. Wypowiedź na temat poznawalności duszy ludzkiej : W poszukiwaniu współczesnego pojęcia duszy ludzkiej. Pod red. B. Bejzego. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 2. Warszawa 1968 s. 53-55.
13. Tłumaczenie : Jean-Hervé Nicolas OP. Afirmacja Boga a poznanie. W : Studia z filozofii Boga. Warszawa 1968 s. 219-251.
14. Obrona intelektu. Warszawa 1969 ss. 201.
15. Przedruk : Wypowiedź na temat poznawalności duszy ludzkiej. W: Aktualna problematyka antropologii filozoficznej. Pod red. B. Bejzego. „Studia Philos. Christ.” T. 5 :1969 z. 1 s. 14-17.
16. Wielkość i tragizm Pascala. Tamże s. 277-282.
17. Na marginesie „Etyki” Abelarda. Tamże s. 282-287.
18. Rec. : Ryszard Palacz. Abelard (seria : Myśli i Ludzie). Warszawa 1966. Tamże s. 302-304.
19. Filozofia chrześcijańska w Polsce odrodzonej. Tamże z. 2 s. 49-79.
20. Chrześcijańska wartość osoby ludzkiej. „Collect. Theol.” R. 39 :1969 z. 2 s. 85-90.
21. Wiara i nauka. Tamże z. 3 s. 83-96.
22. Wypowiedź na temat „Pięciu dróg” Tomasza z Akwinu : Wśród głównych zagadnień filozofii Boga (red. B. Bejze). W: O Bogu i o człowieku. T. 2. Warszawa 1969 s. 27-30.
23. Ku określeniu kultury religijnej. „Collect. Theol.” R. 39 :1969 z. 4 s. 71-82.
24. Istnieć i poznawać. Warszawa 1969 ss. 244.
25. Egzystencjalne rozumienie duszy ludzkiej. „Studia Philos. Christ.” T. 6 :1970 z. 2 s. 5-28.
26. Stan badań nad „Księgą o przyczynach” i ważniejsze w niej problemy filozoficzne. W: Księga o przyczynach. Warszawa 1970 s. 7-132.
27. Tłumaczenie : Księga o przyczynach (współtłumacz : Z. Brzostowska). Warszawa 1970 s. 133-213.
28. Ważniejsze aktualne koncepcje Boga. W : Logos i ethos. Kraków 1971 s. 129-170.
29. De types de la métaphysique médiévale. „Bulletin de recherches de l’Institut de la Culture Médiévale (1966-1969)” 1971 s. 39-42.
30. Problem teorii osoby. „Studia Philos. Christ.” T. 7 :1971 z. 2 s. 47-67.
31. Pokój jest konsekwencją mądrości. „Studia Filoz.” R. 5 :1972 s. 28-35.
32. Średniowiecze i mediewiści (głos w dyskusji o mediocentryzmie). Tamże s. 141-152.

Dr Jan Czerkawski, adiunkt przy Katedrze Historii Filozofii Średniowiecznej i Nowożytnej, członek-współpracownik TN KUL, uczestnik zespołu badawczego przygotowującego pracę zbiorową z okazji 700-lecia śmierci św. Tomasza z Akwinu. Publikacje :

1. Hannibala Rosselego renesansowa próba odnowy filozofii chrześcijańskiej. „Roczn. Filoz.” T. 16 : 1968 z. 1 s. 147-155.
2. Hannibala Rosselego koncepcja „Pia Philosophia”. W: Z historii filozofii XV-XVII w. Warszawa 1969 s. 107-126.
3. Hannibal Rosseli : Examen de l’oeuvre. „Bulletin de recherches de l’Institut de la Culture Médiévale (1966-1969)” 1971 s. 27-31.